

Kaina metams 15 l., pusmečiui 8 l., 1 mėn. 1 l. 50 c.
Kareiviams per pusę pigiau.
Atskiras numeris 30 c. visiems.

Skelbimai: petito eilutė 40 c.; prieš tekstą dvigubai.
:- Adresas: Kaunas, Nepriklausomybės Aikštė. :-

Žodis vyresniesiems kariams.

Nuo žiliausios senovės istorijos atmenamų laikų taip jau visam pasauli yra, jog masiniam žmonių, tautos ar valstybės judėjimui ir šiaip gyvenimui vadauja atskiri asmenys. Istorijoje skaitome ir šiandien aplink matome vis vieną tą patį reiškinį. Krašto vyriausybei pavedus kuriam nors gabesniai generolui kariuomenės vadavimą, pastarasis tvarko patikėtą jam ginkluotą pajėgą ir vadauja jos žygiams visai savarankiškai padedant žemesniems vadams ir štabams, iš kurių kartais gauna tikrai patarimų. Valstybėms seniau vadovavo kunigaikščiai, karaliai, o pastaraisiais amžiais krašto gyvantojų renkamos vyriausybės; šiandien didžiausių pasaulio valstybių ministrai pirmininkai savarankiškai tvarko beveik visą pasaulį savo išmintimi, protu ir savo kraštų jėga. Žmonijos kultūra ir civilizacija pasiekė nūn tokio aukšto laipsnio tik dėl atskirų mokslų vyrų gabumų ir jų pasiaukojimo: juk vienas žmogus išgalvojo garvežį, o po to ligi mūsų dienų jį tik tobulina—ir tai atskiri asmenys. Karo techniką pabūklus taipgi išrado ir išgalvojo atskiri inžinieriai. Kitose kultūros, technikos ir mokslų srityse pažangos labai smagenis džiovina ir kamuoja atskiri vyrai: mokslininkai, profesorai, inžinieriai, gydytojai ir t. t. ir t. t. Dėl šių darbščių vyrų didelio pasišventimo šiandien žmonija turi tiek daug patogumų, smagumų ir džiaugsmo—visiems malonu ir lengva gyventi.

Tautą sukelia ir išveda iš vergijos taipgi vienas gabesnis tos tautos sūnus—didvyris, kurio vadovybės sąmoningai klauso žemesnieji vadai—patriotai. Jų tautiečiai atsiduoda jų valiai pasitikėdami jų kilniais siekimais. Tokiose aplinkybėse tautos šūlas ieško kelių tautos laisvei ir gerovei, paruošia darbo planus ir veikia visai savarankiškai sulig savo gabumais, vaduodamasis tautiečio pasitikėjimu. Jei nebūtų vieno bendro vado—visos pastangos, visos aukos ir pati nepriklausomybės idėja nueitų niekais.

Kiekvienoje šeimoje yra jos galva vienas tėvas, kuris visapusiškai rūpinasi visais savo šeimos nariais ir kurio jie visi klauso—kitaip ten nebūtų gero ramaus gyvenimo ir sutaikos. Didesnėje žmonių šeimoje (tautoje, valstybėje) taipogi šeiminiškai vyriausias tautos ar valstybės galva. Ginkluotoje kiekvienos valstybės šeimoje irgi vadauja viena galva—kariuomenės vadas.

Nei vienas judėjimas, nei viena kilniausia idėja negali tarpti ir gyvuoti be vadovybės.

Pačios gražiausios ir kilniausios idėjos negimsta daugelyje žmonių, bet tikrai atskiruose protuose.

Mūsų tauta senovėje gyveno atskiromis kunigaikštijomis, kurių kiekviena savaip tvarkėsi ir gynėsi nuo grobuonių priešų. Tačiau dažnos nelaimės ir visokie pavojai priverė ieškoti vienybės, ir pagaliau visos atskiros Lietuvių kunigaikštijos susijungė vienan tautos kūnan. Pasiskyrė viena bendra Didįjį Lietuvos Kunigaikštį. Toks susijungimas ir vienas bendras vadas atnešė gerovę, sustiprino ir išlaikė mūsų tautą ligi šių dienų. Tik dėl to istorijos įvykio Lietuva galėjo turėti Gediminius, Vytautus ir kitus.

Netolima mūsų tautos praeitis buvo labai liūdna: tauta liko be laisvės, buvo smaugiama, žiauriausiai persekiojama. Liko be vadovaujančios bajorijos, be šviesuomenės—gresė pražuvimo pavojus. Tačiau nelaimės pavojai pagimdė Pošką, Giedraitį, Valančių, Daukantą, Kudirką, Maironį, kurie pakėlė iš karsto mirštančią Lietuvos liaudį. Ir tauta susiprato, pakirdo ir nuėjo paskui savo vadų.

Per skausmus ir didelias aukas tauta pagaliau išėjo į laisvę..

O daugybė visų kitų Lietuvos skruzdžių, kurios jau pagarsėjo ar dar nespėjo pagarsėti, įsikinkiosios į tautinį bei kultūrinį darbą?

Kaip aukščiau matėme, tautas ir žmoniją veda į geresnę šviesesnę ateitį atskiri vadai.

Tokiais vadais, didesniais ar mažesniais laipsny, ir skruzdėmis gali ir kiekvienas mūsų būti. Visi ir privalome tokiais būti, nes mūsų sąmonė, tauta, žmonija ir, pagaliau, pats gyvenimas to iš mūsų reikalauja. Tam tik reikalingas noras ir energingas darbas.

Kur tik pažvelgsi aplink, visur matai plačius dirvonuojančius laukus, belaukiančius darbininkų. Mums, kariams, be abejo, yra tik aiškiai aprėžtas laukas, pačioje kariuomenėje.

Visose kariuomenės dalyse visų karo meno dalykų moko karininkai griežtomis užsiėmimų dienotvarkėmis; šiuo reikalu rūpinasi kariuomenės vadovybė. Kariuomenėje neapribotą laiką tarnauja kadros ir aprežtą laiką—kiek mokytas ir visai nemokytas jaunimas. Čia tai ir glūdi toji dirva. Pastaroji laukia artojų, apsišvietusių ir mokytų darbininkų, kurių mūsų armijoje, ačiu Dievui netrūksta. Šitoji dirva ir reikalinga

apdirbti. Ją išarti gali tik karininkai ir šiaip visi daugiau išsilavinusieji kariai

Netarnybos laiko kariai juk turi, o ji galima labai sėkmingai sunaudoti kilniems tikslams: kareivių švietimui, protiniam, dvasios ir kūno lavinimui.

Beveik visi karininkai ir daug kareivių yra išėję ar ėję gimnaziją: ten juk dirbo, lavinosi ir bandė savo jėgas... Tatgi aparkime kariuomenėj dirvonus visais žinomais ir galimais būdais: mokykime skaityti, rašyti analfabetus, renkime įvairaus patriotinio ir bendrai mokslinio turinio paskaitas, organizuokime kinematografus ir kareivių klubus, susirūpinkim fizišku kareivių lavinimu. Tada daugiau turėsime patriotingų, apsišvietusių, sveikos dvasios ir kūno karių. O po to ir karo menas geriau seksis išaiškinti ir jo dvasia įskiepyti. Atskirų karių sumanymas ir darbas visuose pulkuose ir visose kuopose duos, be abejo, geriausių vaisių — skruzdžių energija sukrausime didelį skruzdėlyną — sustiprinsime karo jaunimo protą, dvasią ir kūną.

Mūsų tauta vėlai pakirdo — tad gi mes, jos sūnūs, privalome greičiau tą žiaurią likimo skriaudą išlyginti. Ir išlyginsime — tik stokime į darbą, nesnaudami! Pasižiūrėkim į mūsų bendraamžius kaimynus, čekus, lenkus ir daugiausia į latvius — kaip jie išsijuosę dirba, visi kaip vienas, ir kokios jie pasiekė pažangos.

Vyr. Int. P. Jrglvs.

Latvių aviacija.

(Latvių aviacijos penkerių metų sukaktuvėmis).

Latvių valstybės sienos ilgos, ypač iš rusų ir jūrų pusės. Dabar jie kol kas su rusais geruoju gyvena. Bet yra daug Maskvoje latvių komunistų. Jie yra pavojingesni latvių tautinei valstybei, kaip rusai komunistai. Pirmieji visai valstybei graso. Rygoje latvių lakūnai daro aviacijos šventę, latviai Maskvoje sovietų valdžiai dovanoja orlaivį „Latvju Strelnieks“ (Latvių šaulys). Todėl latviams visada reikia prie visko būti prisirengusiems. Jūrų sienos ilgos ir jų apsaugos reikalas opus. Šį reikalą svarstė veik pusę metų seime. Apsiginti iš jūrų pusės nuo puolimų reikia didelių pinigų. Sumos iš krašto sunkiai gaunamos, todėl tenka apsigynimo reikalai taip pastatyti, kad atsigintų nors nuo pirmųjų puolimų. Todėl latvių karo ministerija daro šioje srityje su estais šiokeis tokias tarpusavio kombinacijas. Estai turi neblogą karo laivyną, kuris pirmuoju puolimo metu gali turėti reikšmės ne tik Estijai, bet ir Latvijai. Latviai veik karo laivyno neturi, o įgyti sunku, todėl jų žiūrėkim į orlaivių kiekybę ir kokybę. Orlaiviai — tai įrankis su kuriuo latviai mano iš jūrų pusės gintis. Norėdamas rašyti kaip vysto orlaivyną ir bendrai kas yra šioje srityje daroma, noriu paliesti, kiek man leis medžiaga, jo praeitį. Pradedant latviams vesti dėl nepriklausomybės karus, nebuvo nė vieno orlaivio. Tuo metu daug latvių lakūnų tarnavo raudonojoje rusų kariuomenėje. Iš šių lakūnų ir išaugo aviacija. Prieš penkerius metus keli latviai lakūnai rusų kariuomenėje betarnaudami susitarė iš ten bėgti į nacionalės Latvijos kariuomenės dalis. Žygis pasisekė. Bolševikams buvo duota žinia, jog jų raudonieji lakūnai — besikaudami su vokiečių lakūnais — žuvę. Bolševikai juos per įsakymus ir spaudą išgarbino kaip didvyrius, tik vėliau siūlė už jų galvas didelius pinigus. Pabėgėlių orlaiviai (jų buvo keturi) pateko į vokiečių rankas. Lakūnus paleido, o orlaivius atėmė. Anglija bermontininkams įsakė šiuos orlaivius atiduoti Judeničio kariuomenei, ką vokiečiai buvo ir bedarę. Latvių kariuomenei toks įsakymas buvo skaudus, todėl vienas latvių lakūnas savo iniciatyva pasiėmęs su savim arti 50 kareivių užpuolė vokiečių sargybą, paėmė ją nelaisvėn ir pagrobė orlaivius. Į šį

lakūno žygį įsimaišė anglai, kurie privertė latvius du orlaivius gražinti, o kitu du sau pasiimti. Iš šių dviejų orlaivių ir prasidėjo aviacijos užuomazga. Specialistų orlaiviams buvo daug, tik nebuvo orlaivių, todėl jiems reikėjo eiti į paprastas kariuomenės dalis.

Prasidėjo kovos su bermontininkais — čia prasidėda aviacijos didėjimas ir tobulinimas. Vieną gražią dieną arti Rygos pasiseka įvairiais būdais iš bermontininkų iškovoti penkius orlaivius — jų jau septyni. Reikia jau šioje srityje daugiau kas daryti. Įsteigė aviacijos kuopą, o vėliau batalioną. Čia pat atremontuoja vokiečių buv. angarą ir orlaivius siunčia taisyti, nes jie jau buvo pasenę ir remonto reikalingi. Bet latviams čia nesisekė, nes pradėjus daryti ant bermontininkų skraidymus - puolimus, veik visi sugedo, bet lakūnų pastangomis veikiai buvo vėl pataisyti. Bet pataisė kai jau bermontininkai buvo visai iš Latvių krašto beišeina, todėl latviams veik neteko su priešinga kariuomene orlaiviais grumtis.

Priešus nugalėję, latvių lakūnai pradėjo ieškoti būdų kaip padidinti orlaivių skaičių, nes, kaip sakiau, lakūnų buvo daug iš rusų kariuomenės. Jie nenuilstamai klubeno karo ministerijos duris. Kai prasidėjo su vokiečių valdžia oficialės derybos buvo patogiomis sąlygomis pirkti arti 10 orlaivių. Jie buvo pasauliniame kare naudoti, todėl teko jiems keisti kai kurios dalys ir bendrai jie remontuoti. Viskas buvo atlikta savo dirbtuvėse.

Ilgainiui latviai dar nupirko Prancūzijoje ir Anglijoje arti 20, todėl jau susidarė gana rimta aviacijos jėga. Be to, be šių orlaivių pirko hidroplanų ir įvairių aviacijos dirbtuvėms įrankių.

Orlaivių skaičių dar didins, nes yra seimo skirta tam reikalui pinigų. Dabartiniu laiku Prancūzijos ir Anglijos įvairios privačios orlaivių firmos Latvių karo ministerijai teikia savo pasiūlymus. Kiek manoma jų pirkti dar nežinia, tik tai rodo, jog į įsteigtus aviacijos lakūnams kursus priimta iš kitų kariuomenės dalių arti 50 karininkų. Šis reiškinys rodo, jog jie mano gana plačiai aviacijos sritį išplėsti. Į kursus buvo imami tik nuo vyresniojo leitenanto laipsnio, nevyresni kaip 28 metus, sveiko kūno ir t. t. Kursai tęsis dvejus metus ir juos pabaigę turėsia aviacijoje tarnauti trejus metus. Aviacijos literatūra mano pasinaudoti iš estų, nes pas juos jos daug Judeničiaus kariuomenėje išidama paliko.

Šiais metais suėjo jau penkeri metai kai nuolat vystosi Latvių aviacija. 1919 m. birželio mėnesį pirmą kartą ant Rygos buvo pasikėlęs latvių nacionalis orlaivis, todėl š. m. birželio mėn. 15 d. Rygoje buvo surengta aviacijos šventė. Šventėje dalyvavo estai, prancūzai ir buvo laukiami suomiai, bet neatvyko.

„Latvių Kareivis“ 134 Nr. rašydamas apie šventę pažymi, kad orlaiviams buvo nustatyti šie aukščiai: dalis 2000 metr. aukštumo, antra dalis 1500 metr., trečia 1000 metr. ir ketvirta 500 metr. Aukštumoje turėjo demonstruoti orlaivių kautynes. Geriausias savo drąsumu ir mokėjimu valdyti aparatą buvęs leitenantas Rimša. Šioje šventėje dalyvavo privačių asmenų vietos dirbtuvės darbo sporto orlaivis „Spriditis“. Jo lakūnui Lazdiniui buvo surengtos begalinės minios didelės ovacijos. „Latvių Kareivis“ už jo drąsius žingsnius net pabara — rašo: „jei iki šiol „Spriditis“ nėra turėjęs avarijos, tai Lazdiniui nereikėtų savaip elgtis paleidus rankas lėkti ir žiūrėtojams mojuoti“. Aviacijos divizionui tą dieną oro klubas dovanojo vėliavą, kuri iškilmingai buvo vadui įteikta. Oro klubas yra privati draugija, kuri rūpinasi dauginti ir tobulinti aviaciją. Ji nuolat turi bendrus ryšius su karo lakūnais, padėda jiems orlaivių dalis tobulinti, nes į tą klubą įeina veik visi latvių inžinieriai, technikai ir t. t. Šio klubo pastangomis buvo neseniai paaugotas divi-

zionui pirktas Prancūzijoje vienas orlaivis – kainavęs tik apie 10.000 latų.

Latvių lakūnai turi nemaža iš savo tarpo aukų. Dar neseniai įvyko Liepojuje katastrofa ir nusinešė keletą prityrusių aviacijos srity darbininkų. Žuvusiųjų šeimoms šelpti ir jų paminklams statyti daromas fondas. Šventės pelnas, taipgi buvo tam tikslui skirtas.

Dar priminsiu, latvių lakūnai turi savo mėnesinį ektagrafuotą žurnalą ir greitai būsiąs spausdintas. Esąs įdomus.

A. Dilys.

Futbolas,

kaip padedamoji karių auklėjimo priemonė.

Be galo yra didelė futbolo vertė ir tuo atžvilgiu, kad jis sunaudoja veik visą laisvalaikį, kuris kitokiu atveju būtų praleidžiamas gerai jeigu veltui, bet dažnai gal girtuokliavimui, azartiniam žaidimams tvankiame ore ir t. t., vienu žodžiu – neracionaliai.

Norint kad žaidimas sektųsi ir nekenktų sveikatai, žaidėjas turi normaliai gyventi ir atsakyti nuo visų kenksmingų „smagumų“, kurių auka jaunimas taip yra linkęs daryti.

Paprastai šventvakariais ar subatvakariais būna įvairūs jaunimo pasilinksminimai su svaiginamais gėrimais per ištisą naktį ir t. t.

Kad tie pasilinksminimai būtų naudingi sportininkui, labai tenka paabejoti. Užtat futbolininkas nuo jų labai greitai atranta, nes jis yra davęs pasižadėjimą žaisti rungtynėse; taigi į žaislą jis turi ateiti gerai išsimiegojęs, nenuvargęs, kitaip – vargas tai komandai, kurios nariai yra tiek nesąžiningi, kad savo asmens

klaidomis žemina visos komandos garbę. Futbole kiekvienas iškrypimas iš normalumo vėžių arba apsideidimas ilgainiui smarkiai duoda save jausti visai komandai žaislo išdavose, gi vyriausiam kaltininkui sveikatos stovyje.

Draugiškumas ir pasitikėjimas vienas kitu yra privalumai, kurių gauna kiekviena šiek tiek susižadusi komanda. Šie privalumai labai daug padeda komandai laimėti. Be to, draugiškumas verčia kiekvieną žaidėją, visų labai, pasiduoti vidujinei komandos drausmei, kurios dabotoju yra visų renkamas komandos kapitonas. Ši vidujinė draugiška drausmė yra būtina komandos cementacijai; be jos sunku įsivaizduoti šiek tiek pakenčiama komanda.

Be vidujinės drausmės žaidėjai pasiduoda ir žaislo drausmei, kurios dabotoju yra žaidimo teisėjas. Kiekvieną nepaklausymą arba sąmoningą žaislo taisyklių peržengimą seka perspėjimas, pakartojimas didesnė ar mažesnė pabauda.

Punktualumas ir tvarkingumas kiekvienam žaidėjui labai greit įskiepijami. Pasigirdo teisėjo švilpukas pradėti žaislą ir vargas susivėlinusiam arba atsinešusiam netvarkingą kostiumą ar avalą. Pralaimėjusi komanda

del mažesnio žaidėjų skaičiaus visa užsipuls ant kaltininko ir gali atsitikti, kad šis bus išmestas iš komandos.

Drąsa, pasiryžimas, šaltakraujumas ir greitas sprendimas yra tolimesni privalumai, žaidėjų įgyjami. Nuolat keičiantis žaislo stoviui ir aplinkybėms, niekas iš žaidėjų, gavęs kamuolį, neturi laiko ilgiau pagalvoti ar orientuotis, kaip pusę ar vieną sekundą, nes priešas nelaukia, ir menkai nutęsus smūgi, jis tuojau tuo bū-

Futbolo rungtynės. Įdomiausias rungtynių momentas, kada dviejų priešingų komandų žaidėjai deda visas pajėgas, kad pavaldėtų kamuolį.

Mano atsiminimai iš Lietuvos kariuomenės tvėrimosi laikų nuo 1919 m. vasario mėnesio.

1919 m. vasario mėn., aš atvykau Kauno Komendantūron stoti kariuomenėn ir tapau paskirtas Mokomojon komandon, kurios viršininku buvo tuo laiku karininkas Bobelis (dabar majoras Bobelis).

Aš atvykęs Mokomojon komandon radau jau arti 50 savanorių, įvairiausiai apsitaisiusių, nes tuo laiku buvo dar tik formuojama komanda.

Užsiėmimų buvo maža, nes veik ir nebuvo kam užsiimti; vienam karininkui Bobeliui užsiimti, formuoti komandą ir rūpintis visu kuo nebuvo galima.

Įdomus buvo apsirūpinimas rūbais, ginklais ir kitais kariuomenei reikalingais daiktais. Atsirado vokiečių, kurie pradėjo pardavinėti visokią valdžios turtą, o mūsų komendantūra pirkti ir tuo būdu buvo įgyta nemaža šautuvų, šovinių, rūbų ir kitų reikmenų.

Aš dar būdamas pilietis gavau nuo kapit. Vlodo Natkevičiaus komandų terminus lietuvių kalboje ir atvykęs kariuomenėn jau iš karto pradėjau dirbti, kaip kadaį Rusų kariuomenėje dirbau. Komandoje buvo visi savanoriai ir gan žymus skaičius moksleivių, kurie ir įstojo vėliau Karo Mokyklos I laidon. Visų ūpas buvo labai karingas, nežinurint visų tų kliūčių, kurias

tuo laiku mums reikėjo visiems pergyventi, nes tuo laiku Kaune, kaip ir visoj Lietuvoj dar vokiečiai šeiminkavo ir dažnai tekdavo turėti visokių nemalonumų su jais.

Kovo mėnesyje 1919 m. atvyko Kaunan Amerikos misija, rodos, buvo ir prancūzų kažin kokia misija. Tuo laiku veik visos atvykstančios misijos sustodavo „Metropolio“ viešbutyje (dabar Lietuvos viešbutis) Mokomai komandai, kaip pavyzdingam kariuomenės vienetui, teko garbės sargyba prie įeinamųjų durų.

Kovo mėn. 19 d. stovėjo garbės sargybiniu K.m. ir apskrt. Karo Komendantūros Mokomosios komandos eilinis Aimutis Pranas.

Į „Metropolio“ viešbutį sargybiniai įleisdavo tik su tam tikrais bilietais o pašalinių visiškai neleisdavo. Vokiečiai buvo labai įnirtę ant tų visų misijų ir kaip įvykęs faktas kovo mėn. 19 d. apie 14-15 val., vienas vokietis norėjo įsiveržti pro garbės sargybinius viešbutin; jo tikslas buvo kažin ką iš misijos narių nužudyti.

Prie durų jam kelią užkirto garbės sargybiniai; tada tas vokiečių kareivis ištraukęs revolverį vienu šūviu nukovė garbės sargybinių eilinį Aimutį.

Pasidarė didelis triukšmas mieste, momentaliai buvo pranešta Mokomajai komandai ir kitoms mieste stovinčioms kariuomenės dalims. Į tą triukšmą staiga išbėgo Mokomoji komanda ir Grenadierų komanda, kurios energingai išsklaidė susibūrusius civilius ir vo-

tinai pasinaudos paimti kamuoliui į savo „kojas“. Taigi tik greita ir taikli pasuotė arba netikėtas kombinuotas smūgis gali duoti gerų vaisių. Tas viskas reikalauja staigaus orientavimosi ir tikslaus akimačio ir tai dar dažnai bėgant didžiausiu greitumu. Kiek šaltakraujumo reikia pastoti kelią atsivarančiam kamuolių vėjo smarkumu ir įsikarščiavusiam priešo puolėjui, kad nukreiptų pavojų nuo savų vartų! Kaip gerai reikia pripratinti akis, kad apskaičiuotų atlekiančio iš aukšto kamuolio trajektoriją, norint jį atmušti norimoje kryptyje koja, galva arba sustabdyti. Kaip dažnai vartininkas, lyg perkūno trenktas, puola žemėn, nesigailėdamas savęs, bet tik sustabdytų pažemiu belekiantį vartuosna kamuolį ir tuo išgelbėtų savo komandą nuo pralaimėjimo.

Kalbant apie materiales išlaidas futbolui, reikia pabrėžti, kad jos nėra baisios, palyginant su kitomis sporto šakomis. Lygi aikštė visur rasis. Kamuolys ir kostiumai kainuoja nebrangiai. Pagaliau, jei bijotume išlaidų, tai tektų ir pati kariuomenė panaikinti, nes ji valstybei irgi neduoda materialio — apčiuopiamo pelno.

Noro žaisti yra visiems net per daug. Užtenka tik parodyti pavyzdį ir paaikškinti taisykles, kaip atsiranda daugiau komandų, negu yra dalyje kamuolių.

Kariai futbolą mėgsta netgi labiau už lengvąją atletiką, nes čia yra kolektyvus žaislas, kuris nereikalauja iš kiekvieno dalyvio ypatingų gabumų. Lengvojoje atletikoje kiekvienas greitai atkanda dantį, pamatęs, kad norint pasiekti gerų vaisių, reikia ilgai treniruotis.

Minėta futbolo karekteristika, rodos, pakankamai parodo jo naudingumą ir, pasakysiu, būtinumą kariuomenei. Pas mus vis garsiau kalbama apie reikalą visuotino ir priverstinio fizinio lavinimo ir priešarnybinio jaunimo paruošimo. To tikslas yra karo tarnybos sutrumpinimas ir reikalui ištikus ištesėjimas išstatyti didelę kariuomenę *tinkamą kautynėms*. Kalbant apie karišką jaunimo paruošimą, paprastai turima galvoje ne rikiuotės, taktikos mokymas arba vartoti ginklą, nes tai yra dalykai, kurių galima išmokyti visai trumpu laiku, turint pakankamai fizinę jėgą ir dvasios energijos, bet sveikatos sustiprinimas, griežto būdo išlavi-

nimas ir t. t. Smarki karo technikos pažanga parodė, kad ginklas ir jo vartojimo būdai nuolat keičiasi, taigi iš anksto sunku net nustatyti, taip ar kitaip reikės su tais ginklais apsieiti. Kas lieka nekeičiamu ir nuolat reikalinga, tai kūno ištvermė ir dvasios privalumai; bet šie dalykai reikalauja daug ilgesnio auklėjimo.

Tuo atžvilgiu sportas priaugančiam jaunimui duoda labai daug. Sporto dėka amerikiečiai taip trumpu laiku sugebėjo išstatyti Didžiajam kare milijoninę kariuomenę, pilnai tinkamą kautynėms. Taip pat sporto dėka anglų kareiviai yra laikomi geriausiais pasaulyje. O futbolas yra didelės vertės sportas, kaip bendro, taip ir karinio lavinimo atžvilgiu, ir minėtose kariuomenėse užima pirmą vietą.

Pas mus kol kas futbolas kariuomenėje yra veik nežinomas, nes yra dalių, kuriose nerasi nė vieno kario, žinančio futbolo žaidimo taisykles. Tat iš dalies gal pareina ir nuo to, kad mes mėgstame daugiau kalbėti, negu dirbti.

Kažin kuriame „Kario“ numery ltn. Naunčikas, rašydamas apie fizinę kariuomenės lavinimą „su pasigailėjimu konstantuoja“, kad „jeigu kuri dalis įsikibs į kurį nors futbolą, tai ir grūdžia per visą vasarą, kad tik daugiau laimėjimų...“ Man rodosi, kad šie žodžiai yra pasakyti bent dvidešimčia metų per anksti. *Pirma, kad pas mus dar jokio grūdimo nebuvo*, antra, futbolas yra reikalingas ilgos treniruotės, taip vad. grūdimo ir trečia, futbolo esmė ne vien laimėjimuose.

Apie tai, kaip geriau sutvarkyti futbolą ir kaip jį išplatinti kariuomenėje, pakalbėsime kitą kartą.

Vyr. ltn. Pyragius.

Karo chronika.

— Šaukiama Londono konferencija. Anglų vyriausybė ketinanti apie liepos 16 d. šaukti Londone konferenciją, kurioje bus svarstomas žinovų planų vykdymas priverst Vokiečius sumokėti karo skolas. Į konferenciją kviečia ir Jungt. Valstybes, kurios sutiko oficialiai dalyvauti.

Macdonaldas Eriotui yra pareiškęs, kad Anglija

kiečių kareivius gatvėje, o tą vokiečių žmogžudį Mokomąji komanda nusivarė Komendantūron.

Sujudo ir vokiečių Kauno Karo Vadovybė, kad išgelbėtų savo karžygi; prasidėjo derybos komendantų (vokiečių su lietuvių) po ilgų derybų, tą vokiečių Kauno Komendantūra visgi atidavė vokiečių karinei Kauno vyriausybei. Buvo vedamas tardymas, kurį vedė tardytojas Sokolovas, bet kuo pasibaigė, tai nežinau, tik mačiau, kai vokiečiai jau kraustėsi iš Kauno, tai tą patį vokiečių vežėsi draug su kitais areštuotais kareiviais.

Po eilin. Aimučio nužudymo, vokiečiai pradėjo jau daugiau skaitytis su mūsų karo jėgomis, nes pamatė, kad mūsų nors ir nedaug, bet mokame ginti savo tautos reikalus ir esame pasiryžę aukoti tėvynės labui.

Tą naktį, po Aimučio nukovimo, vokiečiai smarkiai sujudo ir buvo galima laukti, kad jie gali pulti mus ir nuginkluoti.

Mokomajai komandai buvo įsakyta dežuruoti, ir sekti kas darosi mieste ir tarp vokiečių kareivių. Apie 24 val. buvo susekta, kad vokiečiai būriasi prie Soboro ir nori pulti Mokomąją komandą, po 15—20 minučių pasigirdo vokiškos karo dainos ir žygiavimas nuo Soboro į Apygardos Teismo rūmus, kur stovėjo Mokomąji kuopa. Visa mokomąji kuopa buvo pasiruošusi tinkamai sutikti; tik, iš dalies gaila, kad vokiečiai, atėję pas Teismo rūmus, pasuko dešinėn ir nuėjo Umergės plentu į savo kareivines.

Laidotuvės, kurios įvyko 1919 m. kovo mėn. 21 d. buvo labai iškilmingos, nepaprastos.

Visų Kauno įguloje stovinčių dalių buvo po kuopą kareivių.

Nukautasis eilinis Pranas Aimučis buvo nugabentas Kauno miesto ligoninėn, iš ligoninės iš vakaro jo kūnas buvo atneštas į Kauno įgulos bažnyčią (tuo laiku įgulos bažnyčią buvo buvusi rusų gimnazijos bažnyčią D. Vilniaus g-vė 2 Nr.).

Ryto metu 10 val. gražioj tvarkoje išsirikiavo kariuomenės dalys Didžiojo Vilniaus gatvėje, susirinko karo vyriausybė, pradžioje 12 val., po pamaldų, velionies kūnas buvo išneštas iš bažnyčios ir padėtas ant katafalkos.

Kai tik pasirodė grabas iš bažnyčios, visos dalys sukomandavus padarė šautuvo veiksmą „šautuvu gerbk“, o karo orkestras pradėjo griežti gedulų maršą.

Prasidėjo eiseną į kapus; priešakyje grabo buvo nešami vainikai, kurių buvo arti 25 nuo įvairių kariuomenės dalių, Krašto Apsaugos Ministerijos ir kitų; visi tie vainikai, rodos, ir dabar dar yra kapinių koplytėlėje. Pakasynos buvo labai iškilmingos, kokių Kaunas dar tur būt buvo niekad nematęs ir tokios daugybės publikos turbūt niekad nė vieną nelydėjo, tik vien gaila, kad niekas iš velion. eilin. Aimučio Prano giminių nebuvo atvykęs ir nematė.

(B. d.)

visada atsistosianti šalia Prancūzijos, jeigu Vokietija vėl nepanorėsianti pildyti savo pasižadėjimų.

Iš Macdonaldo pasitarimų su Eriotu aiškėja, kad Prancūzija galėsianti apleisti okupuotas Vokiečių sritis tik tai pamažu, atsižvelgiant į tai, kaip bus mokamos numatytos žinovų raportuose vertybės. Šalia karo skolų pasilieka saugumo klausimas. Tolimesnė karo kontrolė Vokietijoje būsianti reikalinga iki Vokietija leisianti padaryti tikslų ginklavimo apskaitymą.

— **Nauja apsigynimo sutartis.** „Echo“ praneša, kad Prancūzų premjeras Erio pasikalbėjime su žurnalistais pereiškė apie formalės apsigynimo sutarties užmezgimą tarp Prancūzijos, Anglijos ir Belgijos, jeigu pultų Vokietija. Sutartis savo pobūdžiu atatinka 1914 m. sutarčiai.

— **Lenkų aviacijos nelaimė.** Birželio 20 d. sudužo lenkų karo tipo aeroplanas „A. 300“, kuris tarp Vilanovos ir Služevco krito iš 150 mtr. aukštumo. Du karininkai lengvai sužeisti. Aparatas buvęs „Plage i Laskievicz“ firmos, su kurios dirbtais aeroplanais dažniausiai įvyksta nelaimių.

— **Nesusipratimas Graikų laivyne.** Birželio 25 d. vakare 150 graikų karo laivyno karininkų pareikalavo, kad atsistatydintų laivyno ministeris. Nesusipratimas kilęs dėl minimo ministerio neva didelio šališkumo teikiant kai kuriems karininkams paaukštintimus tarnyboje.

— **Albanijoje.** Vyskupo Fanoli vyriausybė nors laimėjo, bet kraštą valdyti pasirodo nelabai stipri ir spėjama, kad greit turėsianti atsistatydinti ir jos vieton bus pastatytas karo diktatorius. Pastaruoju laiku kraštas buvo pasidalijęs į dvi dali: vienos dalies vadu buvo vyskupas Fanoli, o kitos žymus banditas Barganztur, ir tarp šių dviejų vadų ėjo kruvinos kovos, kurios baigėsi Fanolio laimėjimu. Tačiau nugalėto banditų vado Barganztur pasekėjų skaičius esąs tiek gausus ir stiprus, kad Fanoli vargu galės ilgai išsilaikyti valdžioje. Bendrai, albanų tauta nerami ir riaušėse prityrusi, su kuria sunku vyriausybėms kovoti.

— **Vokiečių kancleris Marks ginčija pasaulio spaudoj pasirodžiusias žinias, kad Vokietija daranti slaptus karo pasiruošimus.**

— **Fašistų milicijos demobilizacija.** Mussolini įsakęs demobilizuoti visą Italijos fašistų miliciją.

— **Anglų kariuomenės skaičius dabartiniu laiku siekias 4.356.466 žmonių, t. y. 9 662 žm. mažiau, negu 1914 m. karo pradžioj.** („Matin“).

Bendrai, Europos valstybių karo jėgų skaičius po Didžiojo karo yra 20 — 30 % didesnis, negu karo pradžioj.

— **Lenkų ginklavimas.** Berlyno laikraštis „Deutsche Allgemeine Zeitung“ praneša, kad birželio 28 d. į Dansko uostą turėjo atplaukti 400 tonų karo medžiagos Lenkijai, siunčiamos iš Prancūzijos. Medžiagą, iškraustysią lenkų jūrininkai. Kol iškraustysią karo medžiagą, į uostą neįleis kitų pašalinių laivų. Tur būt bijo, kad neišsprogdytų.

— **Ginklai į Vokietiją.** Petterdame policija konfiskavusi ginklus, vežamus iš Amerikos į Vokietiją. Ginklai buvo vežami kaip medžioklės šautuvai, bet patikrinus pasirodė, kad tai naujausios sistemos kulkosvaidžiai.

— **Pensijos airių kariams.** Dublino parlamente svartomas karių pensijų įstatymo projektas. Projekte numatoma, kad airių kariai, tarnavę savanorių ir piliečių kariuomenėse, o taip pat tarnavę laisvosios valstybės kariuomenėj nuo 1916 m. iki 1923 m. gausią pensiją nuo 5 iki 25 sv. sterl. metams, atsižvelgiant į turimą vyresnybę. Savaitė tarnybos paskutiniojo sukilimo metu skaitoma, kaip 4 metai paprastos tarnybos. De Valeros šalininkai, tarnavę 1922 m. respublikonų kariuomenėj, pensijų negausią.

— **Anglų naikintųjų flotilija birž.** 26 d. išvyko iš Stocholmo. Tą pačią dieną išvyko ir italų kreiseris „Carlo Mirabello“, kuris Stocholme viešėjo dvi savaitis.

— **Numatomos prancūzų kariuomenėj permainos.** Prie naujos Prancūzų vyriausybės numatoma šiokių tokių permainų ir kariuomenėj. Gen. Persėnas yra išsireiškęs, kad kareivių būtinoji tarnyba iš 18 mėn. dabar būsianti sumažinta iki 10 mėn. Būsianti sumažinta ir artilerija, kadangi ji karo metu per daug išsivystė.

— **Teismas už pralaimėjimą.** Ispanijoje prasi-dėjo teismas prieš ispanų generolą Berangar už 1921 m. pralaimėtą karą su ryfų tautele Marokoj.

— **Prancūzija mažins karo išlaidas.** Naujas Prancūzų ministerių kabinetas savo programoje be ko kita pažymi, kad būsiai sumažintos kariuomenės išlaidos.

— **Didžiojo karo paminklas.** Birželio 22 d. atvyko į Londoną Jungt. Valstybių gen. Pershing, kuris kartu su Jungt. Valstybių karo kapų komisija vyksta į kautynių laukus išrinkti vietos karo paminklui pastatyti.

— **Pašalpa Brusilovui.** Sovietų komisarų taryba nutarusi paskirti asmeninę pašalpą buvusiam caro ir raudonosios kariuomenės gen. Brusilovui, atsižiu-rint į jo senatvę ir sveikatos stovį. („Temps“).

— **Lenkų šnipų teismas.** Neseniai Vyriausias Sovietų karo teismas nagrinėjo 12 asmenų bylą, kurie buvo kaltinami išdavę Lenkams karo paslaptis. Šių 3 nuteisti mirti, 7 kalėjiman nuo 1 metų iki 10 metų ir 1 išteisintas.

Kariuomenės gyvenimas.

Karo Mokyklos I-mos laidos 5 metų sukak-tuvės. Š. m. liepos mėn. 6 d. sueina 5 metai, kaip baigė mokslą I-oji Karo Mokyklos laida. Kaip teko girdėti, I-mos laidos karininkai ruošiasi iškilmingai tą dieną paminėti, susirinkę Kaune.

Aukštųjų Karininkų Kursų metinė šventė šie-met atidedama rugpiūčio m. 15 d., t. y. 4-osios Aukšt. Kar. Kursų laidos išleidimo dienai.

Ką rašo Amerikos lietuvių laikraščiai apie mūsų kariuomenę „Naujienos“ 142 Nr. iš š. m. VI.11 rašydamos apie gegužės 15 d. šventę Kaune ir mūsų kariuomenės parodą šiaip išsitaria apie mūsų kariuomenę: „Lietuvos kariuomenė kaip savo išvaizda taip ir disciplina gana gerai susitvarkius... Vyrai visi jauni, stiprūs, žaliūkai—kaip parinkti, gražiai aprėdyti, gerokai išmankštyti. Užteks, kad aš pasakysiu vieno Prūsų lietuvių (buvusio vokiečių kareivio) nuomonę, kurią jis šiemet (1924 m. gegužės 15 d.) Lietuvos kariuomenę karaktizavo šitokiais žodžiais: „Ja, ja. Toki kariuomenė palengvutėle jau galėtų per Berlyną pereiti!“ Ką tas jo sakinyš reiškia,—be išvadų galima suprasti, kad pruselis mūsų kariuomenę jau net su vokiečių kariuomene palygina. O vokiečių kariuomenė, kaip seniau, taip ir dabar, juk visiems žinoma, kaip išdresiruota, disciplinuota ir viskas joje kuo smulkiausiai kaip par plauką nustatyta.— Buvo šiokių tokių ekscesų, kad apie porą kareivių bejodinėjant arkliai išmetė, vieno arklys drauge su jojiku, galva į purvyno duobę įsivertė, bet tas abelno įspūdžio nesugadino“.

„Nemandagumas maudyklėse“. Šančiuose, Nemuno pakrantėje, Napoleono kalno link, yra pažymėtos vietos maudytis: vyrams ir žemiau kiek, moterims. Šiomis birželio m. dienomis esant dideliems karščiams maudosi daugybė žmonių. Taip 21/VI-š. m. buvo suėję daug kareivių be jokios komandos; nusirengę ėmė plaukyti prie pat moterų maudyklės, neduodami moterims maudytis; kai kurios pradėjo bartis, bet iš kareivių pasigirdo tokių nemandagių žodžių, kurių viešai

negalima ištarti. Ant kranto, kur yra parašyta lentelė: „maudyklė del moterų“ — taip pat gulėjo ant smėlio išsirengę kareiviai. Prie manęs priėjęs vienas nepažįstamas gelež. valdininkas pradėjo išmetinėti tokį kareivių nemandagų elgesį, sakydamas, kad taip pasikartoja kelintas kartas; ir kodėl taip daroma, kad jokių viršinių nėra, kad kas tai draustų. Man, kariui, labai nemalonu buvo tokie išmetinėjimai girdėti tėvynės gynėjams, reikėtų kiekvienam savo gražiu pasielgimu duoti pavyzdį čionykščiams gyventojams, bet nebaurinti kario vardo panašiais darbais.

Kiekvieną kartą reikia prisiminti, kad kariuomenėje vieno žmogaus nerimtas pasielgimas krinta daugeliui dorų žmonių. Taigi kam nors reikėtų tokius reiškinius pašalinti, kad piliečiai jokių užgauliojimų nuo mūsų kareivių neturėtų. Tada būsimė daugiau gerbiami, ir nežiūrės į mus su panieka, kaip į kokius atsiškrėlius.

Karys

Pamestas Vyties kryžius. Šį mėnesį pamestas Vilniaus savanorio (įstojusio Lietuvos kariuomenėn 1918 m. lapkričio m.) ir buv. 2 p. D.L.K. Algirdo pulko kareivio Juliaus Baltramavičiaus I rūšies 1-jo laipsnio Vyties Kryžius 779 Nr. Radusiųjų prašoma kryžių palikti „Kario“ Redakcijoje ar pas Karo Muzėjaus viršilą vyr. pusk. A. Eigelį, arba pranešti apie radimą.

Kariuomenės sportas.

Kauno įgulos kareivių žygiavimas su pryzais. Kauno įgulos Kareivių Klūbas š. m. birželio mėn. 29 d. surengė Kauno įgulos kareivių žygiavimą su pryzais. Ši sporto rūšis Kauno įguloje bus bene pirmutinė. Tuo reikalu buvo skelbta įguloje ir galėjo kareiviai maždaug iki žygiavimo pasirengti arti 10 dienų.

Žygiavo kareiviai su visa amunicija, kas sudarė arti 20 kilogramų sunkumo ir, be to, dar šautuvus su durtuvu.

Maršrutas buvo: nuo Kauno įgulos Kareivių Klūbo Šančiuose, per Žaliąjį geležinį tiltą, pro Napoleono kalną, per Jėsios tiltą, per Nemuno kranto plentą, per Panemunę, per Panemunės tiltą iki klūbo. Šis tolis turėjo maždaug arti 8 kilometrų.

Nuo pat ryto savanorių žygiuoti susirinko iš viso 51 kareivis. Dalyvavo nuo įvairių kariuomenės dalių, neišskiriant ir Karo Mokyklos kariūnų. Žygiavimas prasidėjo 8 val. 59 min. ryto, kada dar karščio nebuvo. Jau apie pusę kelio, t. y. apie Napoleono kalną, dauguma žygiuotojų pailso ir nebegalėjo toliau žygiuoti. Žygiavo tik žingsniais ir buvo prižiūrima, kad žygiuotojai nebėgtų. Lygiai per vieną valandą, t. y. 9—59 m. priėjo prie finalo pats pirmutinis — kariūnas Špirauskas Vladas, antras — 2 pulko 2 kuopos eil. Vasilevičius, trečias — 2 pulko 2 kuop. eil. Usačiovas ir ketvirtas — Inžinerijos pulko eil. Gurskis. Antras prie finalo tik tesiskyrė nuo pirmo vienu žingsniu, o trečiasis keturiais žingsniais.

Kariūnas, kaip laimėjęs pirmą prizą, gavo sidabro laikrodį su sidabrine grandinėle, antras — retos firmos juodą laikrodį „Cyma“, trečiasis — paprastą juodą laikrodį ir ketvirtasis — karišką neserį.

Rudenį Kareivių Klūbo Valdyba mano surengti panašų žygiavimą su prizais, tik jau ne 8 km., o — 18 km., todėl kareiviams reikėtų prie to pamažu ruoštis.

Šis karių gyvenimo pajvairinimas labai yra girtinas ir reikia tikėtis, jog Kareivių Klūbo Valdyba ateity dar suteiks kokią nors panašią pramogą. Sportas pamažu kariuomenėje jau gydomas.

A. D.

Sportas.

Lietuvoje.

Futbolo rungtynės Kaune. Birželio 22 d. L. F. L. S. rungsi su Klaipėdos „Memeler Sport Verein“ Laimėjo L. F. L. S. 4:0.

Birželio m. 21 d. Kauno „Makabi“ komanda rungsi su T. S. V. Eitkūnų I k-da Laimėjo „Makabi“ 2:0.

Birželio m. 28 d. Gumbinės „Preussen“ k-da rungsi su L. F. L. S. Laimėjo „Preussen“ 2:1. Birželio 29 d. „Preussen“ rungsi su „Kovu“ Rungtynės baigėsi lygiomis 1:1.

Priešolimpinės rungtynės. Birželio 21 d. Vytauto Kalne, Kaune, įvyko graikų romėnų imtynės, kuriose dalyvavo imtininkai Vasiliūnas (L. D. S.), Raudonikis (L. D. S.), Stonis (L. F. L. S., Tarvidas (L. F. L. S.) ir Petras Požėla (L. D. S.), Imtynės Laimėjo P. Požėla, kuris ir yra pasiūstas į VIII Olimpiadą.

Birželio 22 d. įvyko Lietuvos Pirmenybės ir kartu priešolimpinės rungtynės dviračiais Kaunas-Marijampolė-Kaunas. Dalyvavo 15 sportininkų. Pirmenybes laimėjo: I. Kremeris „Sveikata“ Kybartai, 120 klm. nuvažiavęs per 5 val. 6 min., II Malconas „Sveikata“ per 5 val. 12 min., III. Vilpišauskas L. D. S. per 5 v. 16 min.

Kiek tenka girdėti, kad VIII Olimpiadoj žada dalyvauti 9 lietuviai: 3 lengvieji atletai, 2 grumikai, 2 dviartininkai, 1 boksininkas ir 1 fechtininkas. Be to, vyksią į Paryžių 3 Lietuvos Sporto Lygos nariai, 1 nuo vandens sporto-jachtkliūbo ir 1 nuo moterų sportininkų.

Vandens Sporto Šventė. Š. m. birželio 22 d. Lietuvos ir Inžinerijos pulko Jacht-Klūbai surengė Nemune vandens sporto šventę (Žiūr. „Kario“ 25 (265) Nr. Kariuomenės Sporto „Vandens sporto rungtynės“) 150 mtr. plaukimo distanciją laimėjo 5 p. D. L. K. Kęstučio pulko eil. Alfredas Stankus, atplaukęs per 3, 30 min., 1500 mtr. distanciją laimėjo 2-p. D. L. K. Algirdo pulko eil. Jurgis Ambrasas, ir 3000 mtr. distanciją laimėjo pil Stasys Jankauskas. Laivelių plaukiojimo rungtynėse laimėjo: 300 mtr. distanciją Mečys Storeika ir 1500 mtr. distanciją Jonas Grovas, Rudolfas Grovas ir Alfredas Vaksmanas. Toliau sekė sviesto bonkos suradimas Nemune, nėrimas ir šokimas nuo 2 mtr. aukštumo su salto-mortale. Sviestą surado Mečys Lacevičius ir M. Stasauskas; nėrime laimėjo Vladas Valiukevičius, išsilaikęs 30 sek. po vandeniui, ir nuplaukęs 45 mtr.; ir šokime su salto-mortale laimėjo Jonas Družinskas.

Užsieniuose.

(Žiūr. „Kario“ 26 Nr.).

Italija — Ispanija 1:0 (0:0).

Tą pačią dieną Colombes stadione prie 20.000 žiūrėtojų Ispanai patys save išmuša iš tolimesnių rungtynių ir tuo pačiu atsisako nuo sumanyto plano pakliūti į finalą ir visus kitus mušti. Rungtynės praėjo labai temperamentingai ir atkakliai ir be jokių vaisių. Dar 2 min. iki galo elektros masofonai praneša, kad rungtynės tarp tų dviejų rivalų be vaisių ir 1 min. iki galo iš kornerio ispanų kapitonas Vallina įvaro į savo vartus golą, kuris ir nulemia jų tolimesnį žengimą į finalą. Vienas iš favoritų jau pats save išmušė.

Čekoslovakija — Turkija 5:2 (2:2). Čekoslovakija šį kartą laikė, kad turi silpną priešą, nes dar porą metų prieš Olimpiadą čekai viešėjo Turkijoje, kur visada mušdavo turkus su labai dideliu skaičiumi golų: 10:0; 12:0; 13:0 ir t.t.

Turkija tuo laiku buvo gal net blogesniame stovy. negu mes. Bet turkai pasiruošė prie Olimpiados labai

gerai ir jų futbolas nužengė labai toli. Tas padarė sporto gyvenime sensaciją. Čekoslovakai turėjo vistik lengvą priešą, kaip jie tikėjosi ir pirmas havtymas pasibaigė be vaisių 2:2. Čekai nors techniškai buvo geresni už savo priešą, bet turkai dažnai darė labai pavojingus puolimas į čekų vartus. Kaip matyti iš trumpo turkų futbolo sporto istorijos po 18:0 ir kitų vaisių, jie jau nebetokie ir po kelerių metų bus pavojingi tiems, kurie juos mušė pirma 18:0; 12:0 ir t.t. Turkus trenuoja anglų treneris.

Kas girdėti

Lietuvoje.

— **Maištas Kauno Sunkiųjų Darbų Kalėjime.** Birželio 27 d. Kauno Sunkiųjų Darbų Kalėjime įvyko kriminalistų kalinių riaušės.

Dieną apie 1 1/2 val. du ginkluoti kalėjimo sargai vedė 40 kriminalistų kalinių į kalėjimo mokyklą. Kaliniai staiga puolę nuginklavo šiuodu sargu, atėmė iš jų raktus ir atidarę kai kurias kameras išleido kitus kalinius. Nekeldami triukšmo išėjo į kalėjimo kiemą ir ten nuginklavę sargus ir atėmę iš jų raktus, ir iš išorinio vartų saugotojo, puolė į kalėjimo raštinę. Nuginklavę ten esamus asmenis, įsiveržė į kalėjimo sargų ginklo sandėlį ir pasiėmę ginklus ir šovinius bėgo iš kalėjimo gatvėn. Pirmas bėgusis pro vartus kalinys policijos tapo nušautas, bet kitiems pradėjus apšaudyti policiją ir jau susigriebusią kalėjimo sargybą, 74 kaliniai suskubo pabėgti. Atvykus kariuomenei, likusieji tapo sulaikyti ir įsistiprinę atskirose kameroose pradėjo pro langus šaudyti į policiją ir kariuomenę. Ėmus šaudyti į kalėjimo langus, iš kur matėsi besiginą kaliniai, buvo numalšinta ir jau 16 val. kalėjime vėl buvo ramu. Iš 74 pabėgusių tą pačią dieną 38 buvo pagauti; likusieji ieškomi. Iš pabėgusiųjų dauguma buvo nuteisti ilgus metus kalėti už stambius prasikaltimus: užmušimus, plėšimus, bėgimą iš kariuomenės ir t. t. Iš politinių tebuvo tik vienas pabėgęs, bet ir tas tapo sugautas. Kiti politiniai atsisakę bėgti.

— **Pinigų siuntimas telegrafu.** Nuo š. m. liepos 15 d. įvedama Did. Lietuvoj ir Klaipėdos krašte pinigų persiuntimas telegrafu. Pinigai bus priimami nedaugiau 1000 lt. vienam kartui.

— **Sušaudytas lenkų šnipas.** Birželio 28 d. Kaune sušaudytas lenkų šnipas Kostas Slavinskas, š. m. birž. 24 d. Karo Lauko Teismu nuteistas nužudyti.

— **Nužudytų šaulių paminėjimas.** Birželio 15 d. Stulgiuose (Tauragės ap.) iškilmingai tapo paminėti Stulgių kapinėse palaidoti trys Skaudvilės šauliai: būrio vadas Skrodenis ir eiliniai Jankus ir Milkintas, 1919 m. žiauriai bermontininkų nužudyti. Iškilnėse dalyvavo šauliai ir didelė minia žmonių. Ant laišvės kankinių kapo buvo uždėti vainikai.

— **Arklių lenktynės.** Arklių lenktynės Klaipėdoj įvyks š. m. liepos 13 d. už kareivinių. Be Klaipėdos krašto dalyvausią dar 12 Rytprūsių arklių. Skiriamos dovanos. Vyriausybė skiria vieną 2000 litų premiją.

Vilniaus Krašte.

— **Del Lietuvos ištrėmimų.** Iš Varšuvos atėjęs įsakymas sulaukyti lietuvių inteligentų ištrėmimą iš Vilniaus krašto.

— **Šarvuotis užvažiavo ant akmenų.** Birželio 23 d. naktį lenkų šarvuotas traukinys „Danuta“ kely iš Landvaravos į Vilnių užvažiavo ant akmenų krūvos, sudėtos ant bėgių. Tarnautojams iš anksto pastebėjus nelaimės neįvyko.

Užsieniuose.

— **Pabaltijos parlamentų atstovai Anglijoj.** Birželio 24 d. atvyko į Londoną Lietuvos, Latvijos ir

Estijos parlamentų delegacijos apsilankyti Anglijos parlamente ir pas vyriausybę. Minimų valstybių parlamentų delegacijos aplankys: Birželio 25 d. Britų imperijos parodą Wembley; Birž. 26 d. paminklą žuvusiems Didžiajame kare ir Nežinomojo Karžygio kapą Westminster Abbey, parlamentą. Vakare aplankys operą Jo Didenybės Teatre. Birž. 27 d. Ministerį Pirmininką Macdonaldą. Birž. 28 d. oro laivyno manevrus Hendone ir t. t.

— **Tautų Sąjungos Tarybos nariai esą palankūs Vokietijos įstojimui į Tautų Sąjungą** Anglų atstovas T. S. Tarybai Lordas Parmoor pareiškė, kad Tautų Sąjungos ir Vokietijos reikalai reikalauja, kad Vokietija kuo greičiausia taptų T. Sąj. narys. Tas pats Lordas Parmoor pageidauja ir Rusijos prisidėjimo prie Tautų Sąjungos.

— **Pasaulinį oro rekordą sumušė prancūzų garsus lakūnas Sadi Lecoite.** Per 97 min. 49 sek. orlaiviu pralėkė 500 kilometrų. Vidutinis jo pasiektas greitumas 309 kilm. per valandą.

— **Lamanšo tunelis.** Pastaruoju laiku Anglijoj sukėlė didelio susidomėjimo kanalo pravedimo po Lamanšu klausimas. Parlamente 400 narių užiaučia tą sumanymą ir jei vyriausybė remianti šį sumanymą, tai bus įvykdytas vienas didžiausių istorijoj inžinerijos laimėjimų. Darbas tęstųsi bent penkerius metus ir kainuotų 29 milijonus sv. sterl.

— **Prancūzų ministeris pirmininkas leido grįžt į okupuotąsias Vokiečių sritis** 60.000 ištremtų iš ten gyventojų.

— **Graikų vyriausybė atmetė Ambasadorių Konferencijos nutarimą,** kuris, nustatydamas Graikų Albanų sienas, priskyrė Albanijai 14 Graikų kaimų.

— **Japonų ir amerikiečių nesantykiai.** Uždraudus japonų emigraciją į Ameriką, Japonuose buvo kilę demonstracijų prieš amerikiečius. Amerikiečiai irgi kai kur tuo pačių atsakė. Kalifornijoj keletas japonų numesta nuo tilto į upę ir rasta keletas nužudytų japonų. Daug japonų gauna grasinančių laišku, kad greičiau išsikraustyti iš Kalifornijos. San Franciske daugely viešbučių išlipdyta atsišaukimų: „Japonijoj persekioja amerikiečius; japonai turi būti persekiojami čia!“

Kreipimasis į karius karo spaudos parodos reikalu.

Kadangi šių metų rudenį įvyks karo spaudos paroda, tai jau dabar tenka pagalvoti apie eksponatus. Kai kurie jų sutvarkyti, kiti tvarkomi. Kreipiuosi į visus, kurie tam reikalui gali padėti, šiuo kartu labiau dėmesį kreipdamas į mūsų dalyse leistus ir leidžiamus laikraščius. Paduodu sąrašą pas mane esančių laikraščių, nurodydamas kas leidžia, kelintais metais pradėtas, skliausteliuose nurodytas paskutinis numeris.

1. *Tėvynės Gynėjas*, 9 p. p., 1919 m. (37)
2. *Skydas*, 1 p. p., 1921 m. (4)
3. *Gediminietis*, 1 p. p., 1921 m. (1)
4. *Banga*, Kauno radijo stotis 1921 m. (8)
5. *Vaivorykštė*, Kauno karo telefono-telegrafo dalis, 1921 m. (2)
6. *Valro Vairėlis*, Kauno miesto komendantūros atsargos kuopa, 1920 m. (2)
7. *Kalavijas*, 6 p. p., 1921 m. (8)
8. *Varyklis*, Auto-batalionas, 1923 m. (2)
9. *Pionierių Aidas*, Inžinerijos pulkas, 1924, (1)
10. *Partizanas*, 1919, (2)
11. *Gusaras*, 1 Gusarų pulkas, 1924 m. (6)
12. *Mūsų Darbas*. Atsargos batalionas, 1921 (2)
13. *Rubežiaus kėllu*, 1 pas. pulko, 1921 (1)
14. *Vaidentuvė fronte*, 12 p. p., 1921 m. (2)

15. *Pulko sargas*, 7 p. p., 1923 m. (1)
16. *Kovotojas*, 7 p. p., 1924 m. (5)
17. *Tėvynės Vaduotojas*, 3 p. p., 1920 m. (11)
18. *Svetazar*. Guduų atskiro b-no
19. *Waiskowy*.
20. *Telšių Žinios*, III šaulių skyriaus (16)

Iš paduoto sarašo trūksta Nr. Nr., einančių po nurodytų skliauteliuose ir šių:

Tėvynės Gynėjas — 11, 12, 30

Banga — 6

Skydas — 3

Gusaras — 1, 5

Valdentuvė fronte — 1

Telšių Žinios — 1 — 9.

Jei kas šiuos numerius turi, prašau atsiųsti. Taip pat atsiųsti ir laikraštėlius, kurie nėra čia paminėti.

Yra žinių, kad dalys leidžia šapirografuotų knygų, kurių tačiau retai tesiųsdavo į Karo Mokslo Skyrių. Todėl prašoma ir tokių leidinių atsiųsti.

Apskritai projektuojama karo spaudos paroda turėtų susidomėti visi kariai, siųsdami Karo Mokslo Skyriaus vardu ką kas turi senesnio ar retesnio, kas apibūdina karo spaudą.

Majoras *Steponaitis*

Bendros ir Spaudos Dalies Vedėjas

L. e. Karo Mokslo Skyriaus viršininko p.

Atviras laiškas „Kario“ korespondentui.

„Kario“ 22 Nr. Tamsta palietei Elektrotechnikos B-no vidaus gyvenimo klausimus. Jei Tamsta iš tikrųjų „Kario“ korespondentas, tai turėtum žinoti, kad rašyti tai, ko pats nežinai, juo labiau nesąmonę („šmeižia, rusų kalbos žodžiais koliojasi, tvirksta“) — neleistina, o didžiulis, kad tuo įgyji korespondento vardą — žemas dalykas. Aišku, kad Tamsta klausai rusų keiksmų ir žiūri į netvarką tik tam, kad būtų medžiagos korespondencijoms; nesugebėdamas, ar nenorėdamas suprasti, praeini pro tai, kas gera. Juk Tamsta nepastebi, kad prieš mokamosios kuopos buvo kasdien švietimo pamokos, kuriose galėjo dalyvauti ir kitų kuopų kareiviai; kad tam tikslui buvo net pritaikinta dienotvarkė, kuria norintieji pasinaudojo, kol lankytojų skaičius, dėl tarnybos kliūčių, visai sumažėjo; kad biblioteka veikia ir kad apie tai buvo kuopoms kelis kartus pranešta, kad šiais metais iš daugiau kaip 20% analfabetų, ar pusiau analfabetų naujokų mokymą baigę, visi skaito ir rašo...

23 Nr. Tamsta vėl, vaizduodamas 24/V vakarą ir, nesąmoningai sekdamas sąmoningus medelių užtarėjus, gailiesi eglė ir beržų šakų, kurios legaliu būdu buvo išgautos šluotoms ir tik prieš tai suvartotos puošti salei. Tame aš nieko bloga nematau...

Švietimo Komisijos vardu

Leit. Mašiotas.

Red. prierašas: „Kario“ 22 Nr. korespondentas nėra tas pats asmuo, kurs rašė 23 Nr. Laišką sutrumpiname vengdami nereikalingų užgauliojimų. Polemikos vengsime.

Redakcijos atsakymai.

Kap. Jokubėnui. Tai yra dalykas, kurį Tamsta, kaip karininkas turi pranešti komandos keliu savo vyriausybei. Nespausdiname.

Butegeidiėčiui. Paleis iš kariuomenės tik kuomet atitarnausi visą privalomą tarnybą, t. y. 2 metu. Kariui civilių rūbų dėvėti draudžiama.

Norinčiam. Jeigu pasienio policijoje vietų būtų, žinoma, priimtų. Reikia kreiptis prie to apskr. viršininko. A. Paškevičiui. Specialistai tarnauja 3 metus. J. Garkevičiui. Išstarnavus savanoriu privalomą karo tarnybą, daugiau nebešauks.

Petr. Dudėnui. Pas mus pateko Tamstos vardu einantis Amerikos laikraštis „Darbininkas“, adresuotas „Dudėnui Petr. Viršaičiui Lietuvos kariuomenės. Kaunas“. Iš antrašo matyt, kad laikraštis Tamstai siuntinėjamas nuolat, taigi nerasdamas jis Tamstos, klaidžiodamas, kur nors žūna. Paduokite „Darbininko“ Redakcijai teisingą savo antrašą.

Pranešimai.

Susirinkimas. Liepos mėn. 5 d. 18 val. Karo Mokslo Skyriuje (Nepriklausomybės Aikštė) įvyks KARO MOKSLO DRAUGIJOS bibliotekų ir bibliografijos sekcijos 2 susirinkimas.

Dienotvarkė: 1. Sekcijos valdybos apyskaita.

2. Karo spaudos paroda

3. Referatų parinkimas

4. Einamieji reikalai.

Sekcijos Valdyba.

7 pėstininkų Žemaičių Kunigaikščio Butegeidžio pulko metinė šventė įvyks š. m. liepos mėn. 6 d. Klaipėdoje. Išskilmės pradžia 11 val. Visi buvusieji pulko karininkai, karo valdininkai, karo gydytojai ir karo kapelionai kviečiami apsilankyti.

Pulko Vadas.

Klaidos atitaisymas.

„Kario“ 26 (266) Nr. 215 pusl. A. Dilio straipsnyje įsibrovė korektūros klaida. Vietoj antraštės: „Apsaugos karininkų bei karo valdininkų reikalų“, turi būti: „Atsargos karininkų bei karo valdininkų reikalų.“

Jau išėjo iš spaudos didelis praktiškas, J. Barono

Rusiškai - lietuviškas

ŽODYNAS.

Išleido „Sakalo“ B-vė raštamams leisti.

Kaina Lit. 15. — Knygynams ir platintojams daromos nuolaidos.

Užsisakant kreiptis į „Sakalo“ B-vės Reikalų Vedėją

A. Kniūkštą, Kaunas, Muziejaus g. Nr. 5

b. 9, nuo 16-tos iki 18 val. kas-

dien, išskyrus šventadienius.

„SANDARA“ Mokslo, kultūros bei politikos savaitinis laikraštis.

Leidžiamas Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros.

„Sandara“ yra pažangios dvasios darbo žmonių laikraštis, kuris nuolat gina darbininkų reikalus. „Sandara“ akyliai stovi gyvenimo sargyboje ir uoliai gina Demokratinę Lietuvos Nepriklausomybės Laisvę. „Sandara“ paduoda daugybę žinių, kaip iš amerikiečių lietuvių gyvenimo, taip ir iš plataus pasaulio.

Lietuviai! Rašykite laiškus savo giminėms bei draugams į Ameriką, kad jie jums užrašytų „Sandarą“. Turėsite neišsemiamą žinių šaltinį, kuris jums nušvies pasaulio gyvenimo bėgi.

Adresas: „Sandara“ 327 E St., So. Boston, Mass.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Skyrius.

Redaktorius Vyr. leit. K. Kepalas.

Valstybės spaustuvė. Kaunas, Kanto gatvė Nr. 14.